

Čekali na mě na letišti a vyslýchali několik dní, říká letec RAF

Michal Šmíd

„Anděli, pojd' vedle mě,“ říkal třiadvadesátiletý Jaroslav Hofrichter své manželce, když chtěli reportéři Post Bellum v Ústřední vojenské nemocnici pořídit fotografii. „Rozkaz, veliteli,“ odpověděla mu s úsměvem jeho paní. S jedním z posledních československých veteránů RAF Jaroslavem Hofrichterem v domově pro válečné veterány natáčeli několikrát a vždy to byla velmi milá a přátelská setkání. „Každý má svou svíčku,“ říkával, když mluvil o svém vysokém věku. Ta Jaroslavova dohořela v květnu 2016.

„Dlouhověkost máme v rodině,“ říkal nám. „Moje maminka se dožila dvaadvadesáti let a to byla za války vězněná ve Svatobořicích. Stejně tak táta, ten se dožil osmdesáti pěti a nikdy nebyl u doktora.“ Jaroslav se narodil 23. září roku 1920 v Plzni. Vzpomíná, že už jako kluk hlтал spolu s kamarády legionářské knížky. K vlastenectví je vychovávala také škola, Sokol a skaut. Pár kilometrů

od jeho rodného města se tehdy mluvilo německy. „Řeknu to upřímně, neměli jsme rádi sudetské Němce. Jako kluci jsme se s nimi také prali.“ Už od dětství ho lákala letadla. V patnácti letech se stal členem plzeňského aeroklubu, a když byla v době silícího ohrožení republiky vyhlášena akce „1000 pilotů republiky“, přihlásil se. Přišel ale Mnichov a z létání nebylo nic. Většina členů plzeňského aeroklubu odešla po definitivním rozbití Československa bojovat do zahraničí. Včetně Hofrichtera. „Z 312. squadrony v Anglii bylo Plzeňáků šedesát procent,“ říká pamětník.

Po rozpadu Československa začali jeho kamarádi utíkat do zahraničí. Jaroslav se s jedním z nich domluvil, že společně odejdou také. „On to ale pořád odkládal, tak jsem se v roce 1940 vydal sám,“ vzpomíná. Tak jako mnozí jiní uprchlíci volil v té době jedinou schůdnou cestu z protektorátu, přes Maďarsko a Jugoslávii na Blízký východ. Vyrazil nalehko. „Měl jsem jenom aktovčičku, ra-glánek a peníze,“ vypráví.

V Bělehradu se setkal s dalšími mladými Čechoslováky a společně doputovali do Bejrútu. V létě roku 1940 kapitulovala Francie, v úvahu tak připadal jedině přesun do Anglie. Čekání v tehdy britské Palestině si Jaroslav krátíl všelijak, třeba i jízdou na velbloudu. Nakonec se nalodil na luxusní loď Monarch of Bermuda, se kterou obeplul celou Afriku, a když se konečně dostal do Anglie, psal se už jedenačtyřicátý rok.

V té době nacistické Německo napadlo Sovětský svaz. „Mysleli jsme si, že válka skončí rychle, že bych si ani nezabojoval. Tak jsem se přihlásil do střeleckého kurzu,“ vzpomíná Jaroslav, proč nakonec nešel do pilotní školy, což by krom jiného obnášelo výcvik v Kanadě. Touha co nejdříve zasáhnout do boje byla silnější. Nakonec se stal palubním střelcem v 311. bombardovací peruti, jedné ze čtyř „československých“ perutí v rámci Britského královského letectva. Jeho velitel ho přihlásil do kurzu palubního inženýra: „Ten jsem udělal s výborným prospěchem. Létal jsem u squadrony až do roku 1945, mám nalétáno 680 operačních hodin.“

Kamarád si šel pro smrt den po svatbě

Úspěch při riskantních operacích závisel na individuálních schopnostech i souhře posádky, Jaroslav se ale domnívá, že nejdůležitější roli hrálo štěstí. „Člověk může být chytrý jako opice, ale kdo nemá maličko štěstí, tak nemá žádnou naději.“ Jaroslav připouští, že se vojáci báli, když šli do akce. „Mít strach a bát se jsou ale dva rozdílné pojmy. Strach se dostavil vždycky, když jsme šli na operační let. Důležité je nebát se. Kdybych ovšem řekl, že jsem se nikdy nebál, tak to bych lhal.“

Vzpomíná třeba na osud kamaráda Václava Blahny. Ten se v Anglii oženil a po svatbě měl nastoupit k operačnímu letu, ale opozdil se. „Velitel už dal do jeho posádky náhradního střelce, za nějakou půlhodinu se ale Venca Blahna objevil a ptal se, kde je posádka. Ta už byla

**Jaroslav Hofrichter
za války**

V roce 1940 v Palestině

S posádkou liberatoru. Jaroslav Hofrichter stojí zcela vpravo.

Vánoce 1944.
Jaroslav Hofrichter sedí čelem k fotografovi druhý zleva.

Jediný přeživší. Jaroslav Hofrichter s ostatními letci posádky letounu Wellington, kteří se konce války nedočkali.

„Anděli, pojď vedle mě,“ říkal
třiatřiděsátiletý
Jaroslav Hofrichter své manželce, když chtěli
reportéři Post Bellum pořídít fotografii.

připravena v letadle, které čekalo na zelený signál ke startu. Nakonec se s náhradním pilotem stačil vyměnit. Při startu však zavadili o strom a spadli. Venca Blahna si šel den po svatbě pro smrt. Kdyby se byl zdržel o dvě minuty, všechno by bylo jinak,“ vzpomíná na tragédii Jaroslav Hofrichter.

K životu ve válečné Anglii ale patřily i příjemnější zážitky. Pamětník třeba vzpomíná, jak řešil problém se zašíváním ponožek: „Když jsem jel vlakem do Londýna, vybral jsem si vždycky kupé, kde seděly nějaké Angličanky, vytáhl jsem jehlu a tu ponožku s dírou, dělal jsem, že jehlu navlékám. A než jsem dojel do Londýna, ponožky mi zašily ty dámy. Angličané se k nám vůbec chovali senzačně. Když si představím českou povahu... Mít v zemi milion cizinců a nebýt na ně naštvaní. To byl výborný výkon,“ bilancuje Jaroslav Hofrichter.

Výsledky a vyhazov z armády

Do Československa se po válce dostal spolu s dalšími příslušníky RAF až koncem srpna 1945. Šťastně se shledal s rodiči, kteří byli podobně jako řada příbuzných československých vojáků – emigrantů drženi nacisty v internaci, Jaroslav zůstal v armádě a až do března 1949 létal u dopravního pluku. Pak ho, tak jako mnoho „západáků“, čekalo zatčení a vyhazov z armády. Podílel se na nelegálním převážení zásilek mezi Prahou a Londýnem pro kolegy a kamarády z letky, kteří po únoru 1948 emigrovali. Odletěli a už se nevrátili. „Kluci leckdy utíkali, jak se říká,